Dosarul nr. 2a-3518/23
(2-22190175-02-2a-15092023)
Prima instanță: Judecătoria Orhei (sediul Central), judecător Vitalie Pîslariuc

D E C I Z I E

05 decembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chișinău

În componenţa:
Preşedintele completului, judecător Nelea Budăi
Judecătorii: Ion Țurcan și Iurie Cotruță
Grefier: Elena Mortu

examinând, în ședință publică, cererea de recurs și cererea de apel declarată de avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor împotriva încheierii și hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, emise la cererea de chemare în judecată înaintată de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t :

La 28 decembrie 2022, reclamantul Luchian Igor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii Luchian Igor a indicat că, a înregistrat căsătoria cu Luchian Mariana la ***** iar la ***** prin hotărârea Judecătoriei Orhei, a fost desfăcută căsătoria. De la viața în comun au un copil minor*****, născută la*****, care a rămas la întreținerea acestuia după desfacerea căsătoriei.

Reclamantul indică că, pârâta nu acordă ajutor material pentru creșterea copilului nu se ocupă de educația acestora și manifestă un dezinteres total.

Luchian Igor solicită stabilirea domiciliului copilului minor*****, născută la*****, cu tata, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în cuantum fix, în mărime de 4 000,00 lei până la atingerea majoratului din contul pârâtei Luchian Mariana și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 3000,00 lei cu titlu de asistență juridică. (f.d. 2, 7).

Pârâta Luchian Mariana, cu cererea de chemare în judecată înaintată de Luchian Igor, nu este de acord și solicită respingerea acesteia.

La 13 martie 2023, Luchian Mariana a înaintat cerere reconvențională, iar la 12 aprilie 2023, a depus cerere suplimentară la cererea reconvențională împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reconvenționale Luchian Mariana a invocat că, cu cererea inițială nu este de acord și dorește ca domiciliul copilului minor***** să fie stabilit cu ambii părinți, deoarece Luchian Igor este mai mult plecat peste hotare și nu poate avea grijă de copilul minor, care de fapt locuiește în aceiași casă cu pârâta.

Luchian Mariana solicită admiterea cererii reconvenționale, stabilirea domiciliului copilului minor*****, cu ambii părinți, încasarea din contul lui Luchian Igor pensia de întreținere pentru copilul minor în sumă de 4 000,00 lei lunar și încasarea din contul reclamantului Luchian Igor a tuturor cheltuielilor de judecată. (f.d. 22-28).

Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată, în partea stabilirii domiciliului copilului minor, a fost încetat.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

S-a respins cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și

Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul lui Luchian Igor, născut la *****, cod personal *****, domiciliul r-nul. Orhei, sat. *****, pensia de întreținere pentru copilul minor*****, născută la*****, cod personal *****, în sumă bănească fixă, în mărime de 1 800,00 (o mie opt sute,00) lei lunar, începând cu data de 28 decembrie 2022, până la schimbarea situației materiale şi/sau familiale ale părților, însă nu mai târziu de majoratul copilului.

S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul lui Luchian Igor, născut la *****, cod personal *****, domiciliul r-nul. *****, sat. *****, cheltuielile de judecată în sumă de 3 000,00 (trei mii,00) lei, cu titlu de asistență juridică.

În rest, pretențiile înaintate de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, au fost respinse ca neîntemeiate.

S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 648,00 (șase sute patruzeci și opt,00) lei, pentru pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor. În partea dispunerii încasării pensiei de întreținere pentru copilul minor, hotărârea este susceptibilă de executare imediată.

La 30 iunie 2023, avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor a contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023 și cu apel hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023.

Astfel, în motivarea cererii de recurs, avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor, a menționat că cererea de chemare în judecată înaintată de Luchian Igor către Luchian Mariana privind stabilirea domiciliului copilului minor este evident şi indubitabil una ce urmează a fi examinată în procedură generală contencioasă a acţiunii civile, iar instanţa de fond greşit, concluzionând despre necesitatea încetării procesului pe motiv că litigiul nu urmează a fi examinat în procedură civilă. Or, domiciliul copilului minor este un drept civil, iar asupra acesteia se expune instanţa civilă, iar faptul că copilul minor a declarant în instanţa de judecată cu care din părinţi vrea să locuiască, nu poate constitui temei de încetare a procesului civil, din motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă contencioasă.

În condițiile descrise și circumstanţele constatate, se atestă incorectitudinea soluţiei date de instanţa de fond, deoarece a reținut incorect starea de fapt, a identificat şi aplicat greşit cadrul legal şi normele de drept procedural ce guvernează situaţia. Corespunzător, emiterea unei soluţii judecătoreşti, de încetare a procesului civil în situaţia în care nu sunt întrunite şi nu există condiţiile legale în

acest sens, poate fi calificată drept lipsirea arbitrară a părţii de drept de acces la justiţie, garantat de art. 20 Constituţia RM şi art. 6 CEDO, fapt care nu poate fi acceptat, tolerat sau admis. Or, principiul preeminenţei dreptului, inserat în preambulul Convenţiei Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în acelaşi timp un important impuls la adoptarea Convenţiei (Golder contra Regatului Unit al Marei Britanii, nr. 4451/70 din 21.02.1975, par. 34, f.d. 30), cât şi parte integrantă a Convenţiei în conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2) al Convenţiei de la Viena cu privire la dreptul tratatelor din 23.05.1969, nu poate fi neglijat la soluţionarea pricinilor civile, potrivit prevederilor art. 12 Cod de procedură civilă.

Conform dispoziţiilor art. 1 alin. (3) al Constituţiei RM, în lumina interpretărilor date în jurisprudenţa constantă a Curţii Constituţionale, (Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 2 din 19.01.1998), una din caracteristicile constituţionale ale statului de drept o constituie obligaţiunea statului, autorităţilor lui publice, instituţiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuţiilor lor stabilite de Constituţie şi Legi.

Instanţa de judecată nu constituie o excepţie în acest sens, având obligaţia de a respecta prevederile actelor internaţionale, ale Constituţiei şi actelor normative interne ale R.Moldova. Respectiv, la adoptarea actelor judecătoreşti instanţele de judecată urmează să reiasă şi să se conducă strict de prevederile legale, iar soluţiile date trebuie să fie conforme acestor prevederi. Ca consecinţă, încetarea procesului civil cu încălcarea normelor procedurale aplicabile, situaţie ce are ca efect neexaminarea pricinii în fond, încalcă drepturile reclamantului/recurent la un proces echitabil, de examinare în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, fapt care poate avea ca consecinţă încălcarea art. 6§1 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, conform căruia orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de Lege.

Ţinînd cont de cele expuse în temeiul art. 423-426, 427 din Codul de procedură civilă, solicită admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 21 iunie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Luchian Igor către Luchian Mariana privind stabilirea domiciliului copilului minor, rejudecarea problemei, cu emiterea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță de admitere a pretenție privind stabilirea domiciliului copilului minor.

De asemenea, avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor, în motivarea cererii de apel a invocat că cu hotărârea în cauză nu este de acord parţial, o consideră ilegală şi pasibilă de a fi casată de instanţa de apel, cu modificarea prin

majorare a cuantumului pensiei de întreţinere a copilului minor, din considerentele ce succed.

La caz, a înregistrat căsătoria cu Luchian Mariana la ***** iar la *****, prin hotărârea Judecătoriei Orhei, a fost desfăcută căsătoria. De la viaţa în comun au un copil minor*****, născută la*****, care a rămas la întreţinerea sa după desfacerea căsătoriei.Or, intimata Luchian Mariana nu acordă ajutor material pentru creşterea copilului, nu se ocupă de educaţia acesteia şi manifestă un dezinteres total.

Prin hotărârea contestată, instanţa de fond a admis parţial acţiunea şi a dispus încasarea din contul pîrîtei în beneficiul său a sumei de 1800 lei cu titlu de pensie de întreţinere a copilului minor,*****, născută la*****.

Conform art. 76 Codul familiei, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar doar în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi.

Cuantumul cotelor stabilite la alin. (1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.

Apelantul consideră că suma de 1800 lei, stabilită prin hotărîrea instanţei de fond cu titlu de pensie de întreţinere a copilului minor, este una mică şi insuficientă pentru a asigura necesităţile lunare ale copilului minor. Potrivit informaţiei Biroului de Statistică al RM (www.statistica.md), se reţine că valoarea minimului de existenţă, calculat în conformitate cu Ghidul metodologic cu privire la modul de calculare a acestuia (Hotârîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 285 din 30 aprilie 2013), care a constituit în I semestru al anului 2023 în medie pe lună pentru, un copil în vîrstă de 7-17 ani - 3470,40 lei.

În corespundere cu art. 2 al Legii nr. 152 din 05.07.2012 cu privire la minimul de existenţă, minim de existenţă este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale și a serviciilor pentru satisfacerea necesităţilor principale, menţinerea sănătăţii şi pentru susţinerea viabilităţii omului.

Potrivit art. 3 al aceleiaşi Legi, mărimea minimului de existenţă include: mărimea valorică a coşului alimentar, cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale şi pentru achitarea serviciilor prestate populaţiei şi mărimea primelor şi a contribuţiilor obligatorii. Mărimea minimului de existenţă pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

La caz, copilul minor, Vlada Luchian, este înmatriculată la Colegiu IP „Vasile Lupu”, în anul II de studii. Or, necesităţile unui copil în vîrstă de 17 ani, prezumă, pe lîngă minimul de existenţă, cheltuieli legate de frecventarea instituţieie şcolare, de alimentaţie la şcoală, cheltuieli de transport, pentru procurarea rechizitelor şcolare, alte cheltuieli necesare creşterii şi evoluării psihoemoţionale echilibrate a copilului.

Apelantul consideră că suma de 4000 de lei/lunar este o sumă echitabilă, care ar asigura întreţinerea copilului minor, care practic s-a solicitat pe ultima sută de metri, la moment copilul are vîrstă de 17 ani, iar pîrîta va fi obligată a participa la întreţinerea fiicei minore încă un an, pînă la atingerea vîrstei majoratului. Or, în cadrul examinării cauzei în instanţa de fond, s-a constatat că intimata Luchian Maria este angajată oficial în cîmpul muncii, în cadrul *****şi dispune de un salariu lunar de *****

Conform art. 2 al Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15.12.1994, statul garantează fiecărui copil dreptul la un nivel de viaţă adecvat dezvoltării sale fizice, intelectuale, spirituale şi sociale. Statul întreprinde acţiuni în vederea acordării de ajutor părinţilor, precum şi altor persoane responsabile de educaţia şi dezvoltarea copiilor. (2) Protecţia drepturilor copilului este asigurată de organele competente respective şi de organele de drept.

Or, în consecinţă, se constată că la soluţionarea litigiului prima instanţă nu a ţinut cont primordial de interesul superior al copilului minor în raport cu obligaţia pozitivă impusă părintelui de cadrul legal de aşi întreţine copilul minor, circumstanţă care denotă ilegalitatea actului contestat.

Astfel, hotărârea primei instanţe nu prezumă caracterul legal al unui proces echitabil şi public, nu prezumă respectarea deplină a drepturilor şi intereselor legitime personale garantate de Constituţie, cât şi legislaţia naţională şi internaţională la care Republica Moldova a aderat şi a ratific şi care prezumă respectarea întocmai a normelor dreptului procedural la examinarea pricinii, ce denotă în esenţă ilegalitatea actului juridic de dispoziţie contestat, inclusiv denotă exercitarea actului justiţiei contrar normelor dreptului naţional şi internaţional în vigoare, defavoarea cetăţeanului de rând şi pierderea încrederii în actul justiţiei din partea cetăţeanului.

Apelantul solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

La 15 septembrie 2023, conform fișei de repartizare a dosarului, cauza a fost distribuită pentru examinare în ordine de apel judecătorului raportor - Budăi Nelea (f.d. 116).

În ședința instanței de apel, avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor, a solicitat admiterea cererii de recurs și de apel, în sensul formulat.

În ședința instanței de apel, intimata Luchian Mariana, a solicitat respingerea cererii de recurs și de apel. Totodată, a indicat că ea are grijă de copil, nu a depus cerere de apel, deoarece nu are studii juridice.

În ședința instanței de apel, reprezentantul intimatului Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, fiind înștiințată legal, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.

În conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) al Codului de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului. Astfel, Colegiul civil consideră necesar de a examina apelul în lipsa părții neprezente, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

Audiind explicațiile participanților prezenți la proces, examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău consideră cererea de recurs şi cererea de apel neîntemeiate şi care urmează a fi respinse, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ consideră apelul declarat avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor împotriva hotărârii primei instanțe depus în termen, or, hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) a fost emisă la 21 iunie 2023, iar apelul împotriva acesteia a fost declarat la 30 iunie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate, Colegiul civil reţine că sarcina instanţei de apel derivă din dispoziţiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

În conformitate cu art. 385 lit. a) al Codului de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) al Codului de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.

Instanţa de apel menționează că art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime

Din materialele cauzei s-a stabilit că Luchian Igor a înregistrat căsătoria cu Luchian Mariana la ***** iar la *****, prin hotărârea Judecătoriei Orhei, a fost desfăcută căsătoria.

Din căsătoria menționată, la*****, s-a născut fiica minoră*****.

Astfel, la 28 decembrie 2022, Luchian Igor s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Marianei Luchian, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

Totodată, la 13 martie 2023, Luchian Mariana a înaintat o cerere reconvențională, iar la 12 aprilie 2023, a depus cerere suplimentară la cererea reconvențională împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată, în partea stabilirii domiciliului copilului minor, a fost încetat.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a respins cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei *****, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată. S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul

lui Luchian Igor, născut la *****, cod personal *****, domiciliul r-nul. Orhei, sat. *****, pensia de întreținere pentru copilul minor*****, născută la*****, cod personal *****, în sumă bănească fixă, în mărime de 1 800,00 (o mie opt sute,00) lei lunar, începând cu data de 28 decembrie 2022, până la schimbarea situației materiale şi/sau familiale ale părților, însă nu mai târziu de majoratul copilului. S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul lui Luchian Igor, născut la *****, cod personal *****, domiciliul r-nul. *****, sat. *****, cheltuielile de judecată în sumă de 3 000,00 (trei mii,00) lei, cu titlu de asistență juridică. În rest, pretențiile înaintate de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, au fost respinse ca neîntemeiate. S-a încasat de la Luchian Mariana, născută la *****, cod personal *****, domiciliul *****, ********** în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 648,00 (șase sute patruzeci și opt,00) lei, pentru pretenția cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor. În partea dispunerii încasării pensiei de întreținere pentru copilul minor, hotărârea este susceptibilă de executare imediată.

Nefiind de acord cu încheierea și hotărârea instanței de fond, avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor, le-a contestat, invocând argumentele menționate *supra*.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

Conform art. 265 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care: a) cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Conform art. 54 din Codul familie, copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluţionarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului se ţine cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vîrsta şi gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.

Conform prevederilor art. 63 din Codul familiei, (1) în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. (1^1) <u>În cazul în care părinţii locuiesc separat, copilul care a atins vîrsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor</u>. (2) Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vîrsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinînd cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vîrsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi

surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.).

Prin urmare, Colegiul civil remarcă că, la caz s-a stabilit cu certitudine că copilul minor*****, născută la*****, la data examinării cauzei are împlinită vârsta de *****. Astfel, în vederea exprimării opiniei privitor la stabilirea domiciliului copilului minor după desfacerea căsătoriei, în ședința de judecată a fost audiată opinia copilului minor*****, născută la*****, care în prezența pedagogului a declarat că în prezent locuiește cu tata Luchian Igor, dorește să locuiască în continuare cu tata și să fie stabilit domiciliul său cu tata.

Astfel, în mod temeinic instanța de fond a stabilit că copilul minor*****, a ales cu care dintre părinți vrea să locuiască după desfacerea căsătoriei, și anume cu tatăl Luchian Igor, prin urmare, pretenția cu privire la determinarea domiciliului copilului minor nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Or, conform art. 63 alin. (1^1) din Codul familiei, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinţi vrea să locuiască şi doar în cazul în care acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabileşte prin acordul părinţilor sau de către instanţa de judecată.

De asemenea, Colegiul civil remarcă că cerințele intimatei Luchian Mariana, nu pot fi admise, or, reieșind din prevederile art. 373 Cod de procedură civilă, Colegiul civil verifică legalitatea și temeinicia hotărârii prime instanțe doar în partea contestată, iar la caz, Luchian Mariana nu a contestat încheierea și nici hotărârea instanței de fond.

Astfel, din considerentele menționate şi având în vedere că nu au fost constatate temeiuri de fapt şi de drept care ar condiționa casarea încheierii instanței de fond din 21 iunie 2023, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul, ca fiind neîntemeiat şi de a menţine încheierea primei instanţe ca întemeiată şi legală.

Totodată, instanța de apel relevă că articolul 16 din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului statuează că, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

Familia este o instituție protejată de art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța de apel relevă că întreţinerea materială a copiilor minori este o obligaţie fundamentală, consfinţită în art. 48 alin. (2) din Constituţia Republicii Moldova, care expres stabileşte că părinţii au îndatorirea de a asigura creşterea, educaţia şi instruirea copiilor. Or, creşterea, educaţia şi instruirea copiilor este

posibilă numai în condiţiile exercitării corespunzătoare a obligaţiilor părinteşti de întreţinere materială a acestora.

Conform art. 3 alin. (1) al Convenţiei Internaţionale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Potrivit art. 5 al Convenţiei, statele părţi vor respecta responsabilitatea, dreptul şi obligaţia pe care le au părinţii sau, după caz, membrii familiei lărgite sau a comunităţii, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităţilor acestuia, orientarea şi sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i recunoaşte prezenta Convenţie.

În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) al Convenţiei, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

În corespundere cu prevederile art. 27 alin. (2) din Convenţie, părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Aceste dispoziţii se conţin şi în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, care prevede că ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Potrivit art. 52 alin. (1), art. 53 alin. (1) şi art. 61 alin. (1) ale Codului familiei, desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului; copilului i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime. Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copilului se asigură şi sunt apărate de părinţi.

Conform art. 58 alin. (1) al Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

În acord cu prevederile art. 74 alin. (1) Codul familiei, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material.

În corespundere cu prevederile art. 75 alin. (1) Codul familiei, pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii.

Iar, conform art. 76 Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75.

Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ținându-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Astfel, în temeiul prevederilor art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinții copilului minor Luchian Igor și Luchian Mariana, sunt obligați să-și întrețină copilul lor minor.

Potrivit informației de pe pagina web a Biroului Național de Statistică al RM (www.statistica.md), valoarea minimului de existență, în anul 2022, pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani, în sate constituie suma de 2749,20 lei.

Prin urmare, Colegiul civil reține că instanța de fond în mod temeinic a încasat, luând în considerație principiul că ambii părinţi au obligația de întreținere, ținând cont de interesele superioare ale copilului, de vârsta copilului, de la Luchian Mariana în beneficiul lui Luchian Igor, pensia de întreținere pentru copilul minor*****, născută la*****, în sumă bănească fixă, în mărime de 1 800,00 lei lunar.

Astfel, în contextul situației de fapt constatată și a normelor de drept citate *supra*, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră întemeiat raționamentul primei instanțe cu privire la necesitatea stabilirii pensiei de întreținere în cuantum de 1800 lei/lunar, or mărimea pensiei de întreținere stabilită ar asigura și ar menține nivelul de trai și condiții adecvate pentru educația şi dezvoltarea copilului.

În mod distinct, Colegiul civil pune în evidență și faptul că suma pensiei de întreţinere a copilului minor trebuie să fie reală şi necesară, totodată însă să nu fie în detrimentul celuilalt părinte, iar în cazul dat pensia de întreţinere pentru copil în sumă de 1800 lei lunar, corespunde în mod real nevoilor minorei şi necesităţii de întreţinere la această vârstă.

Colegiul civil apreciază critic afirmațiile apelantului pe marginea cerinței privind majorarea cuantumului pensiei alimentare, or, la stabilirea cuantumului pensiei de întreţinere pentru copilul minor, instanţele judecătoreşti urmează a ţine cont şi de dispoziţiile art. 58 alin. (1) şi art. 74 alin. (1) Codul familiei, care expres prevede că părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Astfel, dezvoltarea, creșterea şi educarea copilului sunt obligațiunile stricte ale ambilor părinți, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau nu cu copilul, fiind de obligația ambilor părinți să suporte cheltuielile de întreținere, astfel, nu poate fi pusă pe seama mamei întreaga sumă pentru întreținerea copilului.

Totodată, din explicațiile intimatei Luchian Mariana și a certificatului prezentat de la locul de muncă, aceasta are un venit flexibil. Prin urmare, instanța de apel nu poate reține cuantumul indicat de apelat în mărime de 4000 lei, cu titlu de pensie de întreținere.

În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant, citate *supra*, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

Prin urmare, din considerentele menţionate şi având în vedere că hotărârea primei instanţe este legală și întemeiată, iar argumentele apelantului sunt declarative, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi de a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ,

d e c i d e :

Respinge cererea de recurs declarată de avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor împotriva încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023 și cererea de apel declarată de avocatul Munteanu Diana în interesele lui Luchian Igor împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 21 iunie 2023.

Menține fără modificări încheierea și hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central) din 21 iunie 2023, emise la cererea de chemare în judecată înaintată de Luchian Igor împotriva lui Luchian Mariana, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor,

compensarea cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de Luchian Mariana împotriva lui Luchian Igor, intervenient accesoriu Direcția Generală Asistență Socială și Protecție a Familiei Orhei, cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Nelea Budăi

Judecătorii: Ion Țurcan

Iurie Cotruță